

NÉMETH MIKLÓS ATTILA

Bobály Dávid emlékezete

Szoborrá formálható-e a csönd, megmintázható-e a légüres tér és lehet-e hallgatásból köztéri szobrot állítani? Mert ha a csönd szoborrá formálható és mintázó kés alá kényszeríthető az üresség, lehet köztéri szobrot faragni a hallgatásból, akkor mi, most, a világ leggazdagabb tárlatának megnyitójára gyűltünk össze.

Tisztelt Gyülekezet, Dávid Édesanyja, Testvérei, Szerelme, Rokonai, Barátai, Ismerősei, alkotásainak ismerői, tehetségének reményteli csodálói! Mi, mindannyian!

Az áprilisi hóvihárban sem lehetett ennyire jégmerek a lelkünk, mint ebben a későnyári kánikulában. Akkor a tavaszt-kiszorító hótakaró bénította a látásunkat, most a képzőművész nagy barátja, a surlófény vakítja el a szemünket. Pedig ilyentájt körvonalazódik legélesebben a forma. Megelevenedik a legkisebb árnyék is. Már a hozzá nem értő szemlélőnek is megmutatja magát a figura. Pedig az előbb még csak élettelen anyag volt.

Sár.

Föld.

Anyaföld.

„Édesapám mellett voltam mindig, lestem, hogyan hoz létre valamit, hogyan válik az anyagból gyönyörűség a keze alatt.” Anyag. Fa, kő, bronz, rézlemez... Lemeztelenít, agyag, föld, apaföld, gyönyörűség.

Örök kérdés, hogy melyik is a mi arcunk. Az, amelyet édesanyánk fényképezett a lelkére születésünkkor, vagy amelyik az osztálytablón mosolyog,

esetleg a zsebünkbe gyűrt, évtizedekkel ezelőtti bérletkép? Tényleg az a maszk lenne Ady arca, ami mögé elbújít, amikor elköszönt tőlünk?

Bobály Dávid erre is tudta a választ. Ereje teljében ábrázolta Gaál Istvánt, szülővárosának szülöttjét. Azokat az alkotó éveket mintázta a filmrendező arcára, amelyek ugyan már „Sodrásban” voltak, de még a kamera mögül figyelték éles szemmel a feltérképezendő világot. Hogy könnyebb volt az alkotónak, hogy valószínűleg személyesen nem ismerte pásztói portréjának szereplőjét?

Mi, akik találkozhattunk az egyébként augusztus 25-én született Gaál Istvánnal, már nem tudunk szabadulni a mély barázdákká nemesedett ráncok emlékeitől. Bennünk az életművet cipelő, tiszteletre méltó, a kitüntetések súlya alatt megereszkedő vállú filmes elevenedik meg, ha rá gondolunk. Ám, ha Dávid keze nyomát követjük a „hátratúrt hajú” homlokon, fölsejlik előttünk az alkotásokkal teli, leendő évtizedek sora.

Barcsay Jenő mindent tudott az emberábrázolásról, az emberi testről. Ami nincs az ő anatómia-atlaszában, azt Isten meg sem teremtette. A nyolcvanas évek közepén az idős mester kiállított egy olyan képet, amelyen egy vízszintes vonal futott végig, középen apró lépcsővel. Törésvonal, írta a kép alá.

Megtehetette.

Volt hozzá neve.

Barcsay neve Dávid életében egy másik vonalhoz kötődik. Kezdőpontja egy meredeken emelkedő egyenesnek. Erről, az akkor még gólyaként egyetemistáskodó Dávid később szerényen csak így ír: „2012-ben figurális szobráimért Barcsay-díjat kaptam.”

Emlékszem, késtem néhány percet a kiállítás-megnyitó, díjátadó ünnepségről, de sohasem felejttem el Dávid édesapjának, Attila barátomnak a duzzadó keblű mosolyát, amellyel beléptemkor üdvözölt!

Na, mit szólsz? – kérdezte a tekintete, én pedig megtisztelve éreztem magam, hogy részese lehettem a családi eseménynek! Hiszen nagy dolog történt ott és akkor: megszületett Bobály Dávid szobrászművész.

Egyszer talán majd a „nagygeneráció” életrajzában mintájára elkészül a rendszerváltozás nemzedékének csoportképe is. Mondják, hogy akik háborús években, katasztrófák idején fogannak, azokban erősebb az életigenlés, de veleszületett belső kényszerük az állandó útkeresés is. Dávid szerencsés volt, hiszen ahogy ezt maga is büszkén mesélte, a szobrok között bukdácsolva nőtt fel. „Lestem, hogyan hoz létre valamit” – írta az édesapjára mestereként fölnéző fiú. Mert ez ilyen világ. Ez nem a szavak, a magyarázatok, az akadémiai székfoglalók, a szómágia világa. A zalai dombok között cseperedő parasztyerekként megtapasztalhattam, hogy vagy megfigyeli az ember rendesen, hogyan kell megragadni a kaszamankót, vagy rájön, amikor sokadszor akad el a földben a penge. És az alkotás folyamatát legjobban megfigyelni az alkotót látva lehet.

De az alkotó szemérmes.

Lujos Mester kétszer bontotta ki előttem az agyagot és úgy is tett, mint aki bepillantást enged a közte és leendő szobra közötti folyamatba, de csak matatott az anyagon. Kívülálló előtt nem alkotott.

Az alkotás ennél sokkal intimebb folyamat.

Ezért is a legszebb 1956-os emlékmű a nógrádszakáliké. Mert ez elsősorban nem is a szabadság allegóriája, hanem a szerelemé. Azé a megmagyarázhatatlan érzése, amely varázsütésre támad bennünk és nem kutatjuk, hogy honnan jött és miért. Kőpáli magasságokba emelkedett előttem Dávid, amikor a zászlóba öltöztetett nőalak agyagját a Bobályok somoskői műtermében kibontotta. Kibontotta és először csak a világító szemű, derűs tekintetével simogatta, aztán a mintázóféért nyúlt, körbejárta, megállt előtte, mögötte!

De nem nyúlt hozzá.

Csak szerette.

Szerette benne a nőt, aki modellként alárendelte magát a szobrász akaratának. Szerette benne a nőt, akitől az életét kapta és persze szerette a Salgó és Somoskő között nyargalászó szelet is, amely a minden nők szobrának háját zászlóvá lobogtatta.

Szerette benne a szülőföldjét, amelynek büszkeségpontjain októberben Máraival fohászkodnak majd a megemlékezők, kérve, hogy „Mennyből az angyal, menj sietve, az üszkös, fagyos Budapestre”. És talán eszükbe jut majd, hogy az alkotónak is születésnapja van, nem csak a forradalomnak.

Tisztelt Gyülekezet, Dávid Édesanyja, Testvérei, Szerelme, Rokonai, Barátai, Ismerősei, alkotásainak ismerői, tehetségének reményteli csodálói! Mi, mindannyian!

Évekig éltem Salgótarjánban úgy, hogy fogalmam sem volt arról: a hegyet uraló „Pléhpityu” alá falazták be a kommunisták a Magyar Feltámadás Barlangját! Megvilágosodásomat a Bobály fiúknak köszönhetem.

Aki hisz, az azért, aki nem, az pedig még inkább lépegessen föl a Szent Imre-hegyre. Aki megteszi, megéri földi küldetésünk lényegét! Az Ádám és Dávid által újraformált Szent István a feltámadás befogadható reményével nyújtja a Magyarok Nagyasszonya felé a Szent Koronát. Szűz Mária pedig nem magához szorítva tartja a Kisdedet, hanem az elbocsátás mozdulataival. Menj, hiszen Te vagy a jövő, gyermekem!

Bobály Dávid a gazdag jövő reményével ébredt Szent István ünnepének vigíliáján. A rendszerváltás gyermekeként a szabadon választott országgyűlés első elnökének, Szabad Györgynek a portréján dolgozott. A reformkor történéseze alig volt 27 éves, amikor tanítani kezdett az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen, aztán a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett. Csak később vált politikussá, rendszerváltóvá, törvényalkotóvá. Hatvanas éveinek második felében járt, amikor rendszerváltóvá lett.

In memoriam Bobály Dávid

Ha úgy dönt a zsűri, akkor az Ország Házában a Bobály Dávid által min-tázott szobrot láthatja majd a következő évtizedek törvényalkotó és tör-vénytisztelő magyar közönsége.

Ki gondolta még a nyári napforduló előtt, amikor Bobály Attila Napfordí-tó című szobrának leleplezésére Pásztón összegyűltünk, hogy a posztumusz szoboravatás ismét megkísérthet bennünket?

Bobály Dávid a gazdag jövő reményével ébredt Szent István ünnepének vi-gíliáján, s mire a nap leáldozott, létező összes gazdagsága mögéje sorakozott.

„Édesapám mellett voltam mindig, lestem, hogyan hoz létre valamit, ho-gyan válik az anyagból gyönyörűség a keze alatt.”

Drága Dávid! Nyugodj békében Édesapád mellett, hiszen annyira szeret és Te is annyira szereted! Mi pedig, akik a szívünkbe zártunk és a lelkünk-ben tovább éltetünk Benneteket, köszönjük, hogy megosztottátok velünk al-kotó életeteket.

Hogy szoborrá formálható-e a csönd, megmintázható-e a légüres tér és le-het-e hallgatásból köztéri szobrot állítani – továbbra sem tudjuk, de tudjuk, hogy meg fogjuk próbálni.

2017. augusztus 25. Nógrádszakál